

V-F-X LJUBLJANA

15.–18. maja

Četrto izdajo mednarodnega festivala eksperimentalnih avdiovizualnih praks V-F-X Ljubljana odpiramo z domačim celovečercem **Ne misli, da bo kdaj mimo: 25. 4.–26. 1.** Tomaža Groma, ki je na lanskem Festivalu slovenskega filma Portorož prejel vesno za najboljši film. Odločitev strokovne žirije, ki je bila v nekaterih medijih označena za »radikalno«, nas navdihuje z optimizmom, saj se zdi, da nakazuje na bolj ozaveščen pogled, naklonjen razumevanju filmskih praks v vsej njihovi raznolikosti. Film, ki je bil premierno prikazan lani v Slovenski kinoteki, bo režiser ponovno pospremil z nastopom v živo.

V duhu performativne enkratnosti vsake filmske predstave bomo skozi različne programske segmente raziskovali razmerje med vizualno in zvočno filmsko podobo kot tudi potencial performativnih praks v povezavi z avdiovizualnimi umetniškimi izrazi. Tako festivalu priključujemo tradicionalni kinotečni cikel, posvečen živi zvočni spremljavi nemih filmov, *Kino-uho* s podnaslovom **Vasko Pregelj – Konstante minevanja**. Vasko Pregelj je v obdobju dvajsetih let posnel impresiven opus likovno preišljenih, kompozicijsko dovršenih, temačno grotesknih in »baročno nadrealističnih« kratkih filmov. Te filme je leta 2023 digitizirala, nekatere pa tudi restavrirala Slovenska kinoteka. Projekcijo bo z nastopom v živo pospremil uveljavljeni akter slovenske elektronske in klubske glasbene scene **Tine Vrabčič – Nitz**. Tradicijo predvsem klasične in akustične eksperimentalne glasbene spremljave filmskih projekcij pod okriljem festivala širimo na sodobne elektronske glasbene izraze.

V sodelovanju z Zavodom za sodobne umetnosti Aksioma gostimo dunajski kolektiv **Total Refusal**, ki zase pravi, da so psevdomarksistična medijska gverila, ki kritizira in apropiira sodobne videoigre. Ker se pri večini mainstreamovskih naracij v igrah uporabljajo enake neskončne zanke reakcionarnih tropov, tej zvrsti večinoma ne uspeva, da bi vrednote igralcev postavila na preizkušnjo, in namesto tega potrjuje hegemonске moralne koncepte. Ker kolektiv prepozna, da ta medij trenutno ne udejanja svojega kulturnega potenciala, si prizadeva appropriirati digitalne prostore iger in jih na novo uporabiti. S premikanjem znotraj iger, a opuščanjem predvidenega načina igranja, te vire dodeli novim dejavnostim in naracijam, pri čemer poskuša ustvariti »javne« prostore s kritičnim potencialom. V igričarskem performansu **Let's Play: Brexit Reality**, ki bo pospremil retrospektivo njihovih filmov, se bodo z umetnostno zgodovinarico Valentino Tanni v živo pod platnom Kinoteke srečali v Londonu ob igranju igre *Watch Dogs Legion*. Predavanje-performans se bo osredotočilo na prihajajočo knjigo Valentine Tanni *Exit Reality*, v kateri avtorica raziskuje svet, nasičen s halucinatornimi lastnostmi, ki vznika kot vzporedni planet iz galaksij kodnega prostora. Medtem ko igralci hodijo, se vozijo in letijo skozi digitalno mesto, razpravljajo o osrednjem argumentu knjige, pri čemer se navezujejo na videz Londona v igri. Mesto, ki je tako nedomačno kot domačno, ni le ilustracija tehnokapitalistične nočne more, pač pa tudi divje igrišče za hekerje in igričarje.

Ponovno predstavljamo programsko sekcijo **Razgledi**, ki jo kurira programska ekipa festivala (Anja Banko, Vesna Bukovec, Peter Cerovšek, Matevž Jerman, Robert Kuret, Igor Prassel) in ki poskuša javnosti predstaviti najodmevnejše in najbolj inovativne sodobne filme na mednarodni eksperimentalni sceni. Program je slogovno in tematsko eklektičen, izbor pa nastaja do zaključka priprave programa, saj vanj vključimo najnovejše filmske dosežke. Med sedmimi filmi je tudi eksperimentalni dokumentarni celovečerec **Resonance Spiral** (Filipa César, Marinho de Pina, Portugalska/Gvineja Bissau/Nemčija, 2024) o mediateki v vasi Malafo v Gvineji Bissau, arhivu in središču za agropoetske prakse. Ob njegovi projekciji se nam bosta pridružila oba režiserja ter producent filma Anže Peršin iz portugalske produkcijske hiše Stenar Projects, ki smo ga na festivalu V-F-X Ljubljana že večkrat gostili. Na festivalu bomo gostili tudi avstrijsko ustvarjalko animiranih filmov in slikarko Mirjam Baker iz Kölna, avtorico kratkega filma **Jamska svetloba** (2023). Nemi film sestavlja pet tisoč štiristo trintrideset posameznih fotografskih podob. Iz Hrvaške prihajata režiserka Ana Hušman z novim filmom o dogodkih, ki so zaznamovali generacijo in določili prihodnost pokrajine v Liki, zanemarjeni in redko poseljeni hrvaški regiji (**Raje bi bila kamen** [2024]) in režiser Miro Manojlović s kratkim filmom **Pravilo št. 5: natančno sledite svojemu človeku** (2023), kolažem filmskih zank, ki se poigrava s prizorom vlaka v filmu Busterja Keatona *Sherlock mlajši*.

Pregledna sklopa se tokrat posvečata sodobnemu afriškemu videu in romunskemu eksperimentalnemu filmu. Program sodobnega afriškega videa, naslovljen **Hiša utemeljenih resnic**, je kuriral togovski-francoski kurator Kisito Assangni in združuje dela afriških umetnic_kov, ki razmišljajo o skupnosti in družbenem tkivu, feminističnih zgodovinah, subjektivnosti diaspor, geopolitičnih in okoljskih silah, performativnosti in vprašanih moči. V zadnjih treh desetletjih postaja videoumetnost vse bolj sprejemljiva vrst vizualnega izražanja na področju sodobne afriške umetnosti in prava oblika vizualne kulture. Predstavlja trenutno energijo, vitalnost in obseg izražanja na cvetoči afriški umetniški sceni, poudarja družbene diskurze, zlasti izzive sodobnega obstoja, in ponuja nov pogled na pripovedi in spektakle globalizma. Program **Naravni vzroki? Retrospektiva romunskega eksperimentalnega filma** je kuriral in ga bo predstavil Călin Boto, ki kot kurator sodeluje z Mednarodnim festivalom eksperimentalnega filma iz Bukarešte BIEFF. Predstavlja osem kratkih filmov, ki so – z eno izjemo – nastali v času komunizma. Skozi naslovno temo narave, ki v nekaterih filmih v ezopovski jezik zavija kritiko sistema in družbe, v drugih pa postane estetski objekt na sebi, se filmi sprašujejo o obsmrtnih izkušnjah utopije, filmu in antropocentričnem mišljenju.

Letos bo na velikem platnu Slovenske kinoteke predvajan tudi program študentskih filmov **Brbotanja**, ki smo ga v preteklosti lahko videli na Bazi slovenskih filmov. Gre za kuriran izbor novejših produkcij študentk_ov ljubljanskih ALUO, AGRFT in Akademije za vizualne umetnosti AVA ter novogoriške Akademije umetnosti, ki dokazuje, da tudi pri nas nastajajo dobri študentski eksperimentalni filmi, ki preko festivala dosežejo tudi širšo javnost.

Filmskemu programu se priključuje tudi spremljevalni program z VR točko v kavarni Kinoteke. **Immortelle**, ki nas vodi v nemirni um umetnice, je priredba nastopa v živo skladateljice Line Katcho, ki so ga na premieri na festivalu elektronske glasbe MUTEK v Montrealu leta 2018 sprejeli s stoječimi ovacijami. V sklopu festivala bo potekala tudi delavnica *Magični svet analognega filma*, javna projekcija filmskih eksperimentov, ki so nastali na delavnici spoznavanja in eksperimentiranja z analognim filmom v prostorih ALUO, smer video, animacija in novi mediji, v sodelovanju s Klubvizijo iz Zagreba. Pogovor in evalvacija bosta potekala ob prisotnosti udeleženk_cev in mentorice, vizualne umetnice Neže Knez. Vprašanju ustvarjanja z analognim v okolju digitalne sodobnosti pa se bo posvetila okrogla miza *Temna stran analognega filma: neodvisni laboratoriji*, razmislek in odprt pogovor o možnostih vzpostavitve in delovanja neodvisnih lokalnih filmskih laboratorijev v Sloveniji in regiji, kjer lahko avtorice_ji skozi povezovanje v umetniške kooperative razvijajo analogni film in fotografijo. Sodelujoče_i: Rok Nagode, Neža Knez, Peter Fettich, Ejla Kovačević in Hrvoje Spudić. Moderira Nadja Šičarov.

Festival sklepamo v Kinu Šiška, kjer se bomo potopili v glasbeni performans francoske glasbenice **Amélie Nilles**. Večkanalna zvočna hibridna izkušnja v komuni Kina Šiška je zasnovana kot celostna potopitvena izkušnja v »vrt zvokov«. Umetnica je skupaj s publiko v istem prostoru, obdanim z osmimi zvočniki. Premika se med občinstvom, da doseže po prostoru postavljene senzorje, s katerimi izvaja performans. Občinstvo ni omejeno na statično pozicijo in se lahko med performansom svobodno premika ter spreminja svoje perspektive in načine poslušanja ter potapljanja v AV izkušnjo.

Festival V-F-X Ljubljana organizirata SCCA-Ljubljana in Slovenska kinoteka ob finančni podpori Slovenskega filmskega centra, Mestne občine Ljubljana in Ministrstva za kulturo.

Podroben program festivala je na voljo na spletni strani vfx-ljubljana.si.